

Araştırma Makalesi
(Research Article)

Ege Üniv. Ziraat Fak. Derg.,2020, 57 (4):
579-589 DOI: 10.20289/zfdergi.690231

Deniz KARADAN^{1a*}

Tanay BİRİŞÇİ^{2a}

^{1a}Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Peyzaj
Mimarlığı Bölümü, Bornova-İzmir

^{2a}Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Peyzaj
Mimarlığı Bölümü, Bornova-İzmir

^{1a}ORCID: 0000-0002-4916-2022

^{2a}ORCID: 0000-0002-6851-9605

*sorumlu yazar: denizkaradann@gmail.com

Anahtar Sözcükler:

Alışveriş merkezi, su ögesi, kentsel
tasarım, peyzaj tasarımı

Keywords:

Shopping centre, water facilities ,
urban design, landscape design

**Su Ögesi ve Peyzaj Tasarımında Kullanımlarının İzmir'deki Alışveriş
Merkezleri Örneğinde İrdelenmesi**

Investigation Of Water Facilities And Their Use In Landscape Desing In The Case
Of Shopping Centers In Izmir

Alınış (Received): 17.02.2020

Kabul Tarihi (Accepted): 14.04.2020

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, İzmir ilinde bulunun 16 alışveriş merkezinde yer alan su ögelerinin nitel ve nicel yeterlilikleri değerlendirilerek hangi amaçlara hizmet verdiği ve kullanılabilirlikleri ortaya konulmuştur.

Materyal ve Metot: Çalışmada alışveriş merkezlerindeki su ögesi tasarımlarına ilişkin etkiler hazırlanan gözlem formuyla her bir alanda incelenmiştir.

Bulgular: Bu çalışmada elde edilen sonuçlara göre, alışveriş merkezlerinin barındırdığı donatılar genellikle dinlenme odaklı olup su ögesiyle bütünleştirilmiş mekanlardan oluşmaktadır. Peyzaj tasarımı ilke ve ögeleri dikkate alınarak yapılan araştırmada en başarılı su ögesi kullanım örnekleri Forum Bornova, Mavibahçe ve Agora alışveriş merkezlerinde saptanmıştır.

Sonuç: Bu çalışmada, su ögelerinin varlığı, mevcut durumu, yakın çevresiyle ilişkisi, birlikte kullanıldığı donatılar ve tasarıma kattığı etkilerin farklılık gösterdiği ortaya konulmuştur. Bu durum, tasarım ilke ve ögelerin dikkate alındığı su ögelerinin bulunduğu alışveriş merkezlerinde daha çekici bir etki yaratırken tasarım etkinliği düşük olan su ögelerinin yer aldığı alışveriş merkezlerinin daha az tercih edilmesinde önemli etkenlerden biri olmuştur.

ABSTRACT

Objective: In this study, qualitative and quantitative qualifications of water facilities in 16 shopping centers in Izmir province were evaluated, in terms of their usage purposes and their usability were determined.

Material and Method: Impressions of water facility design in shopping centers were examined in each area with an observation form.

Findings: According to the results, the equipment components of the shopping centers generally consist of places integrated with the water facility for recreational purposes. According to the principles and elements of landscape design, the most successful examples of water facilities in the research were found in Forum Bornova, Mavibahçe and Agora shopping centers.

Results: The existence of water facilities, the current status of them, surroundings of them, the equipment they are used with and impressions that they add to the design differ. While this creates a more attractive effect in shopping malls where water facilities that were built by taking design principles into consideration, it has been an important factor in being less preferred for shopping malls with water facilities with low design efficiency.

GİRİŞ

Günümüzde kentsel dış mekanlarda pek çok tasarım doğal elemanları dahil etme çabası içerisinde. Ancak dış mekandaki mevcut faktörler yapılacak olan tasarımı sınırlayacak olan özelliklerdir. Bu özelliklerin içinde ekolojik uyum gösterebilecek doğal elemanlardan biri de su ögesidir (Gülgün ve ark., 2013). Su ögeleri meydan, park gibi açık alanların popülerliğini artırmaktadır (Yücel, 2006). Tasarımlarda kullanılan su ögeleri, biyolojik, fiziksel ve psikolojik açıdan bireylere sağlıklı ortamlar yaratan vazgeçilmez bir gereksinim olup değişik biçim ve ölçüde iç ve dış mekanlarda yer alarak insan, su ve doğa ilişkisini güçlendirmektedir. Bir tasarım ögesi olarak su serinlik, nem, ıslık, hafiflik, derinlik ve huzur verirken aynı zamanda su içi flora ve faunaya yaşam ortamı sağlar, rekreasyona katkıda bulunur. Su ögeleri, insanlar üzerinde görsel ve psikolojik etkilerinin yanı sıra, mekana canlılık getirir, mekan elemanları arasında birleştirici olur ve mekan çevresinde yer alan mimari unsurların ortaya çıkmasını sağlar (Moore ve Lidz, 1994; Uzun, 1997). Bu özellikleriyle peyzaj tasarımında önemli bir öge ve tasarımcının çok yönlü aracı olan suyun tasarımlarda istenilen etkiyi verebilmesi için, su ögesiyle birlikte çevresi de tasarlanmalıdır. Günümüzde peyzaj mimarlığı, bireylerin sosyal ve ekonomik yönden olumlu koşullara sahip işlevsel, estetik ve sürdürülebilir yaşam alanları tasarlamayı hedeflemektedir. Tasarımlarda su ögesi, estetik olarak görsel, işitsel, psikolojik ve dokunma; işlevsel olarak ise rekreasyon, sirkülasyon kontrolü, iklim konforu sağlama ve gürültü kontrolü amaçlarıyla kullanılmaktadır. Estetik özellikleriyle incelendiğinde su ögeleri, görsel açıdan mekanda ilgi merkezi oluşturup süreklilik hissi uyandırmaktadır. Su ögesinin önemli görsel etkilerinden bir tanesi, yansıma ile oluşan ayna etkisinin görsel algıyı zenginleştirmesidir. İşitsel olarak tasarımlarda su sesinin iyi ayarlanması ve tasarlanan mekanın fonksiyonuna uygun olması gerekmektedir. Çok düşük ya da çok yüksek su sesi, rahatsız edici ve dikkat dağıtıcı olabilmektedir (Moore ve Lidz, 1994; Kürkçüoğlu, 2009). Psikolojik açıdan insanlar, yaşamın birincil ve devamlılığını sağlayan bir elementi olan suya yönelim göstermektedirler. Bu sebeple su ögesi bireylerde sakinlik, dinginlik ve rahatlık hissi yaratmaktadır. Dokunma etkisinde ise su gösterilerinden çıkan serpinti ve buharlaşmalar serinlik etkisi yaratır (Harris ve Dines, 1998). İşlevsel özellikleriyle incelendiğinde rekreasyonel açıdan doğal veya yapay bütün su yüzeyleri, her yaşta kullanıcıya hizmet etmeli ve bireylerin ihtiyaçlarına göre çeşitli kullanımlara olanak sağlamalıdır. Su ögesi sınırlandırıcı veya kapatıcı bir eleman olarak kullanıldığında, sirkülasyon kontrolünü sağlayarak mekanın organizasyonunda rol alır. Ayrıca etkili bir engel olarak fiziksel hareketi görsel olarak bloke eden bir duvardır. Bu mekanın merkezinde suyun geleneksel

konumlanışının nedenidir. Kare veya dikdörtgen mekanların ortasına yerleştirilen küçük havuzlar alanı çeyrek parçalara bölme ve alanın görünen boyutunu azaltma eğilimindedir (Eckbo, 1950). İklimsel konfor sağlama özelliğiyle suyun buharlaşması ve havada dağılan su zerrelere, serinletici bir etki oluşturur. Bu serinleme tüm su yüzeyi alanının ve aktif halde yükselen su oyunlarından çıkan damlalar ve serpintilerin bir fonksiyonudur (Harris ve Dines, 1998). Gürültü kontrolü açısından ise trafik gürültüsünün yüksek seviyelerde olduğu kentsel mekanlarda, su elemanı yarattığı seslerle gürültüyü engelleyerek kullanıcıların dikkatini üzerinde toplar. Genellikle düşen veya hareket eden su elemanlarıyla gürültü engellenerek huzurlu bir ortam yaratılır. Peyzaj tasarımlarında su ögeleri, durgun ve hareketli olmak üzere iki temel kullanım biçiminde yer almaktadır. Su durgun bir eleman olarak tasarlandığında, sakinleştirici ve huzur verici bir ruh durumu sağlar. Tasarımlarda yansıtıcı ve sakin bir su aynası oluşturan durgun sular, estetik bir değer ifade etmelerinin yanı sıra, etrafa yaydıkları nem ve serinlik ile insanları cezbetme ve çevresinde bulunan bireyleri bir araya getirme gibi fonksiyonlara sahiptir (Cendere, 1998). Havuz tasarımları dikdörtgen, daire, kare ve elips gibi formal şekillerde olabileceği gibi, informal şekillerde de karşımıza çıkabilmektedir. Yapay görünüşlü olan formal havuzlar, sınırlayıcıların baskın olduğu kentsel alanlar ya da insanın doğa üzerindeki kontrolünün ifade edildiği diğer mekanlar için kullanılmaktadır. Informal havuzlar ise yapay veya doğal görünümlü olması fark etmeksizin, serbest formları ve kavisli kullanımları ile pastoral bir atmosfer yaratmaktadırlar. Durgun su ögeleri, havuzlara ek olarak yapay göletleri ve bataklıkları kapsamakta olup bu alanlar yaban hayatını desteklemekte ve işlevsel olarak su sporlarına olanak sağlamaktadır. Hareketli su ögeleri ise doğal veya yapay bir güç ile hareketlendirilmiş olan kanal ve dereler, su perdeleri, kaskatlar ve çağlayanlar, çeşmeler, fiskiyeler ve jetlerden oluşmaktadır. Kentsel mekanlarda su, çevrenin olumsuzluklarını kamufler eden, yoğun kent dokusu içinde görsel ve zihinsel rahatlamaya imkan veren özelliğe sahiptir. Kent içinde gürültünün, yoğunluğun, kalabalığın, hava kirliliğinin çok olduğu alanlarda su elemanları kullanımı tercih edilmektedir. Bu bağlamda su; bir tasarım ögesi olarak görsel kalitesi, yansıtıcı özelliği ve akustik etkileri sayesinde düz yüzeylere ve gösterişsiz mekanlara hareket ve anlam katmaktadır (Kürkçüoğlu, 2009; Döner, 2015; Aslan Gülgün ve ark., 2018). Tasarımlarda su ögesinin kullanım ve çekiciliğini arttırmak amacıyla bitkilendirme, aydınlatma, ses ve ışık gösterileri ile plastik elemanların kullanılması da önemli yere sahip olup mekanların 24 saat yaşayan, çarpıcı, dinamik, huzur ve ilham verici olmasını sağlamaktadır. İyi düşünülerek gerçekleştirilen peyzaj tasarımı işlevsel, estetik ve su-etkin bir peyzajın yaratılmasında ve oluşturulan tasarımın sürekliliğinin sağlanmasında yol

gösterici olması açısından önem taşımaktadır (Baykan ve Birişçi, 2013).

MATERYAL ve METOT

Materyal

Araştırma alanları, İzmir'deki 16 alışveriş merkezini kapsamaktadır. Bunlar Agora, Asmaçatı, Ege Park Balçova, Ege Park Mavişehir, Ege Perla, Forum Bornova, İzmir Park, Kipa Balçova, Kipa Çiğli, Mavibahçe, Palmiye, Park Bornova, Point Bornova, Optimum Outlet, Selway Outlet ve Westpark Outlet alışveriş merkezleridir.

Araştırma materyali, araştırma alanlarından, araştırma araç ve gereçlerinden, konuya ilişkin yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilmiş olan çalışmaların yer aldığı yazınsal kaynaklardan, haritalardan, gözlem çalışmaları sırasında alınan notlar ve çekilen fotoğraflardan, araştırma için özgün olarak hazırlanmış gözlem formları ile araştırmadan elde edilen verilerin analizinde kullanılan bilgisayar yazılımlarından oluşmaktadır.

Metot

İzmir ilindeki alışveriş merkezlerinin su ögeleri açısından incelendiği bu araştırmada uygulanan yöntem, kavramsal çerçeve, veri toplama, analiz ve değerlendirme ve sonuç olmak üzere başlıca 4 aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış, bilimsel araştırmalar incelenmiştir. İkinci aşama, alan analizi aşamasıdır. Çalışmada belirlenen alışveriş merkezlerinin her birinde ayrı ayrı su ögesi tasarım uygulamalarına ilişkin gözlem formlarıyla alan araştırması yapılmıştır. Bu gözlem formu, genel özellikler, su ögesinin diğer donatılar ile kullanımı, su ögesinin tasarım etkileri, su ögesinin duymusal etkileri ve genel değerlendirme olmak üzere 5 ana başlıktan oluşmaktadır. Genel özellikler kısmında alışveriş merkezinin bulunduğu yere, adına ve büyüklüğüne ilişkin bilgiler verilmektedir. Aynı zamanda su ögesinin varlığı, kullanım biçimi, çevresel kullanımlarla ilişkisi, çevresel etki derecesi, çevreden algılanma derecesi ve çevresinin kullanım yoğunluğu değerlendirilmiştir. Su ögesinin diğer donatılarla kullanımı bölümünde, su ögesi plastik elemanlar, bitki, ışık ve ses gösterileri, yapısal ve bitkisel donatılar açısından su ögesinin irdelenmesi hedeflenmiştir. Su ögesinin tasarım etkileri bölümünde ise su ögesinin görsel, işitsel, psikolojik, dokunum, rekreasyon, sirkülasyon, iklimsel konfor ve gürültü gibi estetik ve işlevsel etkileri değerlendirilmiştir. Su ögesinin duymusal etkileri bölümünde tasarımların, güvenli-güvensiz, orijinal-sıradan, canlı-monoton, aktif-pasif, anlaşılır-karmaşık, düzenli-düzensiz, hareketli-durgun olması yönünden incelenmesi öngörülmüştür. Genel değerlendirme bölümünde ise tasarım etkinliği, uygulama başarısı, bakım yönetim ve hizmet etkinliği

açısından uygulamalar irdelenmiştir. Gözlem çalışmaları sırasında elde edilen tüm veriler, alınan notlar ve çekilen fotoğraflar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Google Earth yazılımından elde edilen haritalar, kullanım amacı doğrultusunda güncellenmiştir. Üçüncü aşamada uygulama alanından elde edilen verilerin analizleri yapılmış, formlara işlenmiş ve yorumlanmıştır. Sonuç aşamasında literatür bilgileri ve gözlem çalışmaları sonucu elde edilen veriler ışığında saptanan bulgular, yapılan uygulamalar ve su ögesi kullanım kararlarının olumlu ve olumsuz yönleri her bir alışveriş merkezi için değerlendirilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI ve TARTIŞMA

Nüfus olarak Türkiye'nin üçüncü büyük kenti olan İzmir aynı zamanda tarihi dokusu, çağdaş ve modern yapısıyla dikkat çeken bir ticaret ve turizm merkezidir. Coğrafi konumu, kültürel ve tarihi zenginliği, metropol olması ve farklı bölgeler arasında geçiş noktası olması nedeniyle ulaşımın kolaylığı, turizme, kültürel ve sanat etkinliklerine uygunluğu gibi sosyo-kültürel yapısının getirisini olarak il popülaritesi oldukça yüksektir (Yanardağ, 2014). Bu popülaritenin getirdiği yoğunluğu karşılayan mekanlardan biri olan alışveriş merkezleri tüketim toplumu kültürünün en yoğun yaşandığı, bireylere toplumsallıktan çok hedonik hazlar sunan, kapitalizmin modern kentlere inşa ettiği rekreatif alanlardır. Ayrıca birçok kentte turizm girişimleri politikası ve tanıtım kampanyalarının temeli olarak turistlerin de alışverişlerinde odak noktalarıdır (Rabbiosi, 2015). Alışveriş merkezleri, kentsel kimlik ve bellek gibi kültürel değerler üzerindeki olumsuz etkileri ve yalnızca tüketim odaklı mekansal kurguları nedeniyle ağır eleştirilerin hedefinde bulunsalar da modern toplum bireylerinin yaşam örüntüsü içinde çok çeşitli hizmet ve ürüne kısa zamanda ulaşmaları nedeniyle yoğun talep gören mekanlar olarak çağımız kentlerinin yadsınamaz parçaları haline gelmişlerdir. Farklı gereksinimlerin karşılanmasına ilişkin sunduğu olanaklara ek olarak işlevsel donatılara sahip mekanlar barındırması alışveriş merkezlerini çekici kılmaktadır (Demirkol ve ark, 2018). Alışveriş merkezlerinin barındırdığı donatılar genellikle dinlenme odaklı olup su ögesiyle bütünleştirilmiş mekanlardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında, İzmir ilinde yer alan Çiğli Kipa, Mavibahçe, Ege Park Mavişehir, Westpark Outlet, Park Bornova, Forum Bornova, Ege Perla, Point Bornova, İzmir Park, Optimum Outlet, Selway Outlet, Agora, Asmaçatı, Palmiye, Ege Park Balçova, Balçova Kipa alışveriş merkezleri olmak üzere on altı alışveriş merkezindeki su ögelerinin, mekansal özellikleri, çevreye etkileri ve barındırdığı fonksiyonlar değerlendirilmeye alınmıştır (Şekil 1).

Şekil 1. İzmir'deki alışveriş merkezlerinin konumları (İzmir Büyükşehir Belediyesi Coğrafi Sistem Müdürlüğü'nden güncellenmiştir)

Figure 1. Locations of shopping malls in İzmir (updated from İzmir Metropolitan Municipality Geographic System Directorate)

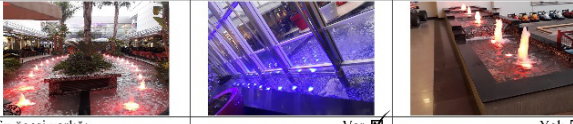
Alanların değerlendirilebilmesi için alana ilişkin genel özellikler, çevre kullanımlarla ilişkiler, diğer donatılarla su ögesinin kullanımı, tasarım etkileri ve duymusal etkiler gibi kriterler belirlenerek oluşturulan gözlem formu üzerinde değerlendirmeler yerinde gözleme dayalı ve nitel olarak gerçekleştirilmiş, belirlenen kriterler çerçevesinde alışveriş merkezlerinde kullanılan su ögeleri değerlendirilmiştir.

Çizelge 1'de görüldüğü gibi, Balçova ilçesindeki Agora Alışveriş Merkezi, 90.000m²'dir. Alanda birden fazla su ögesine farklı bölgelerde formal durgun su, su perdesi ve kaskatlı havuz formlarında yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi, aynı yerde bulunan oturma, dinlenme ve çocuk oyun alanları ile entegre olduğundan "başarılı", çevresel etki derecesi ve çevreden algılanma derecesi, alanda kolayca seçilebilir olduğundan "yüksek", çevresinin kullanım yoğunluğu ise bulunduğu konumda yer alan oturma alanları gibi ortak aktivite alanlarını barındırdığından

"çok yoğun" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesinde fisyeler ve ışıklandırmalara yer verilmiş olup su ögesi içerisinde bitki kaplarına ve su ögesi çevresinde çeşitli formlarda ağaç ve çalılara yer verilmiştir. Bu sebeple plastik elemanlar, bitkiler, ışık gösterileri, yapısal ve bitkisel donatılar ile kullanımı açısından "yeterli" bulunmuştur. Fakat alanda yer alan her su ögesine ait ses gösterileri bazı su ögelerinde bulunup bazı su ögelerinde bulunmadığından ve yoğun gürültüde yeterince algılanmadığından dolayı "kısmen yeterli" olarak değerlendirilmiştir. Tasarım etkileri görsel, işitsel, psikolojik, dokunsal, rekreasyon, sirkülasyon ve gürültü açısından "etkili" görülmüş fakat iklimsel konfor açısından etkili bulunamamıştır. Duymusal olarak su ögesi güvenli, sıradan, canlı, aktif, anlaşılır, düzensiz ve hareketli olarak nitelendirilmiştir. Genel bir değerlendirmeye tasarım etkinliği "etkin", uygulama başarısı "başarılı", bakım, yönetim ve hizmet etkinliği ise "etkin" olarak değerlendirilmiştir.

Çizelge 1. Agora Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 1. Evaluations on the water facility in Agora Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Balçova		
Adı	Agora AVM		
Büyüküğü (m ²)	90.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	Formal durgun su, su perdesi ve kaskatlı süs havuzu		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☒	Orta ☐	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☒	Orta ☐	Az yoğun ☐
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Işık gösterileri	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Yapısal donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Bitkisel donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
İşitsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Dokunum	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Rekreasyon	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Sirkülasyon	Etkili ☒		Etkili değil ☐
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☒		Etkili değil ☐
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☒	Güvensiz ☐	
Orijinal	☐	Sıradan ☒	
Canlı	☒	Monoton ☐	
Aktif	☒	Pasif ☐	
Anlaşılır	☒	Karmaşık ☐	
Düzenli	☐	Düzensiz ☒	
Hareketli	☒	Durgun ☐	
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐
Uygulama başarısı	Başarılı ☒	Orta ☐	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐

Ege Perla Alışveriş Merkezi, Bayraklı ilçesinde yer almakta olup 23.500m²lik alan kaplamaktadır. Alışveriş merkezinde informal durgun su yer almaktadır. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi, yalnızca mekanlar arası koridor bağlantıları bulunduğundan "orta", çevresel etki derecesi estetik işlevsizlik sebebiyle "düşük", çevreden algılanma derecesi, zemin katta bulunması ve ortak kullanım alanlarından uzakta yer almasından dolayı "orta", çevresinin kullanım yoğunluğu ise "az yoğun" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesi içerisinde mozaik balık figürleri yer almakta olup plastik elemanlar yönünden "kısmen yeterli", spot aydınlatmaların bulunmasından dolayı ışık gösterileri "yeterli" fakat bitki, ses gösterileri, yapısal ve bitkisel donatılara rastlanmamış olup bu açıdan "yeterli değil" olarak görülmüştür. Su ögesinin tasarım etkileri görsel, işitsel, psikolojik, dokunum, rekreasyon, sirkülasyon, iklimsel konfor ve gürültü açısından "etkili değil"dir. Duyumsal olarak su ögesi güvensiz, sıradan, monoton, pasif, anlaşılır, düzenli ve durgun olarak nitelendirilmiştir. Genel bir değerlendirmeye tasarım etkinliği "etkin değil", uygulama başarısı "orta", bakım,

yönetim ve hizmet etkinliği ise "kısmen etkin" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 2).

Çizelge 2. Ege Perla Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 2. Evaluations on the water facility in Ege Perla Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Bayraklı		
Adı	Ege Perla AVM		
Büyüküğü (m ²)	23.500		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	İnformel durgun su		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☐	Orta ☒	Düşük ☐
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☐	Orta ☐	Az yoğun ☒
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Işık gösterileri	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Yapısal donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Bitkisel donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İşitsel	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Psikolojik	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Dokunum	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Rekreasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Sirkülasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☐		Etkili değil ☒
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☐	Güvensiz ☒	
Orijinal	☐	Sıradan ☒	
Canlı	☐	Monoton ☒	
Aktif	☐	Pasif ☒	
Anlaşılır	☒	Karmaşık ☐	
Düzenli	☒	Düzensiz ☐	
Hareketli	☐	Durgun ☒	
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒
Uygulama başarısı	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☒	Etkin değil ☐

Forum Bornova Alışveriş Merkezi, Bornova ilçesinde yer almakta olup 200.000m²lik alan kaplamaktadır. Alanda su ögesine formal durgun su ve kaskatlı havuz formlarında yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi, alanda odak noktasında yer aldığından dolayı "başarılı", çevresel etki derecesi ve çevreden algılanma derecesi, devamlılığa sahip bir formda bulunduğu ve tasarım yönünden çekiciliğe sahip olduğundan dolayı "yüksek", çevresinin kullanım yoğunluğu ise mağazalara, oturma birimlerine ve dinlenme alanlarına yakınlığından dolayı "çok yoğun" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesi içerisinde balık figürleri ve mozaik renklendirmeler bulunması fakat bunların azlığından dolayı plastik elemanlar yönünden "kısmen yeterli", öge içerisinde bitki varlığı bulunmadığından bitki açısından "yeterli değil", ışık gösterileri spot ve diğer aydınlatmalardan dolayı "yeterli", ses gösterileri her konuma ulaşmadığından

dolayı "kısmen yeterli", yapısal donatılar oturma birimleri gibi elemanların bulunmasından dolayı "yeterli" bulunmuştur. Bitkisel donatılar ise öge çevresinden çeşitli formlarda oluşturulmuş küçük bitki kaplarından oluştuğu için "kısmen yeterli"dir. Su ögesinin tasarım etkileri görsel, psikolojik ve sirkülasyon olarak "etkili" fakat işitsel, dokunum, rekreasyon, iklimsel konfor ve gürültü açısından "etkili değil"dir. Duyumsal olarak su ögesi güvensiz, sıradan, monoton, pasif, anlaşılır, düzenli ve durgun olarak nitelendirilmiştir. Genel bir değerlendirmeyle tasarım etkinliği "kısmen etkin", uygulama başarısı "orta", bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkin" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 3).

Çizelge 3. Forum Bornova Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 3. Evaluations on the water facility in Forum Bornova Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Bornova		
Adı	Forum Bornova AVM		
Büyüküğü (m ²)	200.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	Formal durgun su ve kaskatlı havuz		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☒	Orta ☐	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☒	Orta ☐	Az yoğun ☐
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Işık gösterileri	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Yapısal donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Bitkisel donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☒	Etkili değil ☐	Etkili değil ☐
İşitsel	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☒	Etkili değil ☐	Etkili değil ☐
Dokunum	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Rekreasyon	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Sirkülasyon	Etkili ☒	Etkili değil ☐	Etkili değil ☐
İklimsel konfor	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Gürültü	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☐	Güvensiz ☒	Güvensiz ☐
Orijinal	☐	Sıradan ☒	Sıradan ☐
Canlı	☐	Monoton ☒	Monoton ☐
Aktif	☐	Pasif ☒	Pasif ☐
Anlaşılır	☒	Karmaşık ☐	Karmaşık ☐
Düzenli	☒	Düzensiz ☐	Düzensiz ☐
Hareketli	☐	Durgun ☒	Durgun ☐
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☒	Etkin değil ☐
Uygulama başarısı	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐

Mavibaççe, Mavişehir ilçesinde yer almakta olup 165.000m²lik alan kaplamaktadır. Alanda su ögesine formal durgun su formunda yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi, merkezi konumda bulunduğundan dolayı "başarılı", çevresel etki derecesi ve algılanma derecesi "yüksek" ve çevresel kullanım

yoğunluğu "çok yoğun" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesinde farklı tonlara sahip taşlar bulunduğundan plastik elemanlar "kısmen yeterli", su ögesinin bitkilerle yeterince desteklenmemesinden dolayı bitki açısından "kısmen yeterli", ışık gösterileri açısından "yeterli", ses gösterilerinin diğer mekanlardaki seslerle karmaşa yaratmasından dolayı "kısmen yeterli", oturma birimleri, dinlenme alanları ve yoğun bitki yapısıyla yapısal ve bitkisel donatılar yönünden "yeterli" görülmüştür. Su ögesinin tasarım etkileri görsel, psikolojik, rekreasyon ve iklimsel konfor yönünden "etkili" fakat işitsel, dokunum, sirkülasyon ve gürültü yönünden "etkili değil"dir. Duyumsal olarak su ögesi güvenli, sıradan, monoton, aktif, anlaşılır, düzenli ve hareketli olarak nitelendirilmiştir. Genel bir değerlendirmeyle tasarım etkinliği "etkin", uygulama başarısı "başarılı", bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkin" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 4).

Çizelge 4. Mavibaççe Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 4. Evaluations on the water facility in Mavibaççe Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Mavişehir		
Adı	Mavibaççe AVM		
Büyüküğü (m ²)	165.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	Formal durgun su		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☒	Orta ☐	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☒	Orta ☐	Az yoğun ☐
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Işık gösterileri	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Yapısal donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Bitkisel donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☒	Etkili değil ☐	Etkili değil ☐
İşitsel	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☒	Etkili değil ☐	Etkili değil ☐
Dokunum	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Rekreasyon	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Sirkülasyon	Etkili ☒	Etkili değil ☐	Etkili değil ☐
İklimsel konfor	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
Gürültü	Etkili ☐	Etkili değil ☒	Etkili değil ☐
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☒	Güvensiz ☐	Güvensiz ☐
Orijinal	☐	Sıradan ☒	Sıradan ☐
Canlı	☐	Monoton ☒	Monoton ☐
Aktif	☒	Pasif ☐	Pasif ☐
Anlaşılır	☒	Karmaşık ☐	Karmaşık ☐
Düzenli	☒	Düzensiz ☐	Düzensiz ☐
Hareketli	☒	Durgun ☐	Durgun ☐
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐
Uygulama başarısı	Başarılı ☒	Orta ☐	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐

Park Bornova Alışveriş Merkezi, Bornova ilçesinde yer almakta olup 33.000m²lik alan kaplamaktadır. Alanda

su ögesine su perdesi ve yapay kesikli şelale formunda yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi "başarısız", çevresel etki derecesi yapay kesikli şelale yakınlarında bulunan oturma alanlarından dolayı "orta", çevresel algılanma derecesi "düşük", çevresinin kullanım yoğunluğu ise "az yoğun" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesine ait plastik elemanlar "yeterli değil", bitki varlığı "kısmen yeterli", ışık gösterileri salt aydınlatma amaçlı olduğundan "kısmen yeterli", ses gösterileri "yeterli değil", yapısal donatılar yapay kesikli şelaleye yakın bulunan oturma birimlerinden dolayı "kısmen yeterli", bitkisel donatılar ise "yeterli değil"dir. Su ögesinin tasarım etkileri işitsel ve gürültü yönünden "etkili" fakat görsel, psikolojik, dokunum, rekreasyon, sirkülasyon ve iklimsel konfor yönünden "etkili değil"dir. Duyumsal olarak su ögeleri güvenli, sıradan, canlı, anlaşılır, aktif, düzenli ve hareketli olarak nitelendirilmiştir. Genel değerlendirmeyle tasarım etkinliği "kısmen etkin", uygulama başarısı "başarısız", bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkin değil" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 5).

Çizelge 5. Park Bornova Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 5. Evaluations on the water facility in Park Bornova Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Bornova		
Adı	Park Bornova AVM		
Büyüküğü (m ²)	33.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	Su perdesi ve yapay kesikli şelale		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☐	Orta ☐	Başarısız ☒
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☐	Orta ☒	Düşük ☐
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☐	Orta ☐	Az yoğun ☒
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Işık gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Yapısal donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitkisel donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İşitsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Dokunum	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Rekreasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Sirkülasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☒		Etkili değil ☐
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☒	Güvensiz	☐
Orjinal	☐	Sıradan	☒
Canlı	☒	Monoton	☐
Aktif	☒	Pasif	☐
Anlaşılır	☒	Karmaşık	☐
Düzenli	☒	Düzensiz	☐
Hareketli	☒	Durgun	☐
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☒	Etkin değil ☐
Uygulama başarısı	Başarılı ☐	Orta ☐	Başarısız ☒
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒

Point Bornova Alışveriş Merkezi, Bornova ilçesinde yer almakta olup 285.000m²lik alan kaplamaktadır. Alanda su ögesine informal durgun su ve su perdesi formunda yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi ve çevresel etki derecesi "orta", çevreden algılanma derecesi "düşük", çevresinin kullanım yoğunluğu ise "az yoğun" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesine ait plastik elemanlar "kısmen yeterli", bitki ve ışık gösterileri "yeterli", yapısal donatılar "yeterli değil", bitkisel donatılar ise "yeterli" olarak görülmüştür. Su ögesinin tasarım etkileri görsel, işitsel ve dokunum olarak "etkili" fakat psikolojik, rekreasyon, sirkülasyon, iklimsel konfor ve gürültü açısından "etkili değil"dir. Duyumsal olarak su ögeleri güvensiz, orjinal, monoton, pasif, anlaşılır, düzenli ve hareketli-durgun olarak nitelendirilmiştir. Genel değerlendirmeyle tasarım etkinliği "kısmen etkin", uygulama başarısı "başarılı", bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkin" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 6).

Çizelge 6. Point Bornova Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

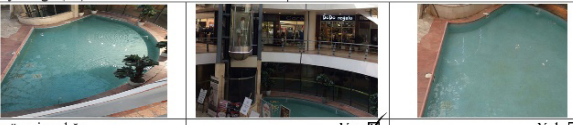
Table 6. Evaluations on the water facility in Point Bornova Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Bornova		
Adı	Point Bornova AVM		
Büyüküğü (m ²)	285.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	İnformel durgun su ve su perdesi		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☐	Orta ☒	Düşük ☐
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☐	Orta ☐	Az yoğun ☒
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Işık gösterileri	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Yapısal donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Bitkisel donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
İşitsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Dokunum	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Rekreasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Sirkülasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☐		Etkili değil ☒
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☐	Güvensiz	☒
Orjinal	☒	Sıradan	☐
Canlı	☐	Monoton	☐
Aktif	☐	Pasif	☒
Anlaşılır	☒	Karmaşık	☐
Düzenli	☒	Düzensiz	☐
Hareketli	☒	Durgun	☒
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☒	Etkin değil ☐
Uygulama başarısı	Başarılı ☒	Orta ☐	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐

Palmye Alışveriş Merkezi, Balçova ilçesinde yer almakta olup 15.000m²lik alan kaplamaktadır. Alanda informal durgun su formunda su ögesine yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi zemin kodundan aşağıda yer aldığından dolayı "başarısız", çevresel etkisi ve çevreden algılanma derecesi "düşük", çevresinin kullanım yoğunluğu ise sergi gösterimleri gerçekleştirildiğinden "orta" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesine ait plastik elemanlar, bitkiler, ses gösterileri, yapısal ve bitkisel donatılar "yeterli değil", ışık gösterileri ise "kısmen yeterli" olarak görülmüştür. Su ögesinin tasarım etkileri görsel, işitsel, psikolojik, dokunum, rekreasyon, sirkülasyon, iklimsel konfor, gürültü olmak üzere tüm kriterler açısından "etkili değil"dir. Duyumsal olarak su ögeleri güvensiz, sıradan, monoton, pasif, anlaşılır, düzenli ve durgun olarak nitelendirilmiştir. Genel olarak tasarım etkinliği "etkin değil", uygulama başarısı "orta", bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkin değil" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 7).

Çizelge 7. Palmye Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 7. Evaluations on the water facility in Palmye Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Balçova		
Adı	Palmye AVM		
Büyüklüğü (m ²)	15.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	İnformal durgun su		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☐	Orta ☐	Başarısız ☒
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☐	Orta ☒	Az yoğun ☐
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Işık gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Yapısal donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Bitkisel donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İşitsel	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Psikolojik	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Dokunum	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Rekreasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Sirkülasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☐		Etkili değil ☒
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☐	Güvensiz ☐	☒
Orijinal	☐	Sıradan ☐	☒
Canlı	☐	Monoton ☐	☒
Aktif	☐	Pasif ☐	☒
Anlaşılır	☒	Karmaşık ☐	☐
Düzenli	☒	Düzensiz ☐	☐
Hareketli	☐	Durgun ☐	☒
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒
Uygulama başarısı	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒

İzmir Park Alışveriş Merkezi, "Konak ilçesinde 32.000m²lik alanda yer almaktadır." Alanda su ögesine formal durgun su - fiskiye formunda yer verilmiş olup çevresel kullanımlarla ilişkisi ve çevresinin kullanım yoğunluğu "orta", çevresel etki ve çevreden algılanma derecesi "düşük"tür. Su ögesine ait plastik elemanlar fiskiyelerden, ışık gösterileri spot aydınlatmalardan, yapısal donatılar ise oturma birimlerinden oluşmakta olup "kısmen yeterli", bitki, ses gösterileri ve bitkisel donatılar ise "yeterli değil" şeklinde gözlemlenmiştir. Su ögesinin tasarım etkileri işitsel ve sirkülasyon olarak "etkili"; görsel, psikolojik, dokunum, rekreasyon, iklimsel konfor ve gürültü açısından "etkili değil"dir. Duyumsal olarak su ögeleri güvensiz, sıradan, monoton, pasif, anlaşılır, düzenli ve hareketli-durgun olarak nitelendirilmiştir. Genel değerlendirmeyle tasarım etkinliği ile bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkin değil", uygulama başarısı "orta" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 8).

Çizelge 8. İzmir Park Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

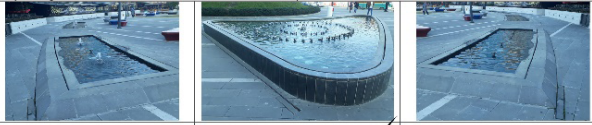
Table 8. Evaluations on the water facility in İzmir Park Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Eşrefpaşa / Konak		
Adı	İzmir Park AVM		
Büyüklüğü (m ²)	32.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	Formal durgun su / Fiskiye		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☐	Orta ☒	Az yoğun ☐
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Işık gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Yapısal donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitkisel donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İşitsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Dokunum	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Rekreasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Sirkülasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☐		Etkili değil ☒
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☐	Güvensiz ☐	☒
Orijinal	☐	Sıradan ☐	☒
Canlı	☐	Monoton ☐	☒
Aktif	☐	Pasif ☐	☒
Anlaşılır	☒	Karmaşık ☐	☐
Düzenli	☒	Düzensiz ☐	☐
Hareketli	☒	Durgun ☐	☒
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒
Uygulama başarısı	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒

Optimum Outlet Alışveriş Merkezi, Gazemir ilçesinde yer almakta olup 235.000m²lik alan kaplamaktadır. Alanda su ögesine informal durgun su - fıskiye formunda yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi "orta", çevresel etki ve çevreden algılanma derecesi "yüksek", çevresinin kullanım yoğunluğu ise "çok yüksek" olarak değerlendirilmiştir. Su ögesine ait plastik elemanlar ve ses gösterileri "kısmen yeterli", bitki "yeterli değil", ışık gösterileri, yapısal ve bitkisel donatılar ise "yeterli" olarak görülmüştür. Su ögesinin tasarım etkileri görsel, işitsel, psikolojik, dokunum, rekreasyon, sirkülasyon ve gürültü açısından "etkili" fakat iklimsel konfor açısından "etkili değil"dir. Duyumsal olarak güvenli, sıradan, canlı, aktif, anlaşılır, düzenli ve hareketli olarak nitelendirilmiştir. Genel değerlendirmeye tasarım etkinliği, uygulama başarısı, bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkin" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 9).

Çizelge 9. Optimum Outlet Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 9. Evaluations on the water facility in Optimum Outlet Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Gazemir		
Adı	Optimum Outlet AVM		
Büyüklüğü (m ²)	235.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	Informal durgun su / Fıskiye ☒		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☒	Orta ☐	Düşük ☐
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☒	Orta ☐	Az yoğun ☐
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Işık gösterileri	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Yapısal donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
Bitkisel donatılar	Yeterli ☒	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☐
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
İşitsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Dokunum	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Rekreasyon	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Sirkülasyon	Etkili ☒		Etkili değil ☐
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☒		Etkili değil ☐
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☒	Güvensiz	☐
Örijinal	☐	Sıradan	☒
Canlı	☒	Monoton	☐
Aktif	☒	Pasif	☐
Anlaşılır	☒	Karmaşık	☐
Düzenli	☒	Düzensiz	☐
Hareketli	☒	Durgun	☐
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐
Uygulama başarısı	Başarılı ☒	Orta ☐	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☒	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☐

Selway Outlet Alışveriş Merkezi, Balçova ilçesinde yer almakta olup 35.000m²lik alan kaplamaktadır. Alanda su ögesine formal durgun su ve yapay kesikli şelale formunda yer verilmiştir. Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi ve çevresinin kullanım yoğunluğu "orta", çevresel etki ve çevreden algılanma derecesi "düşük" olarak nitelendirilmiştir. Su ögesine ait plastik elemanlar, ışık gösterileri ve yapısal donatılar "kısmen yeterli", bitki, ses gösterileri ve bitkisel donatılar ise "yeterli değil"dir. Su ögesinin tasarım etkileri işitsel ve sirkülasyon olarak "etkili"; görsel, psikolojik, dokunum, rekreasyon, iklimsel konfor ve gürültü açısından "etkili değil"dir. Duyumsal etkilerine bakıldığında su ögeleri güvensiz, sıradan, monoton, pasif, anlaşılır, düzenli ve hareketli-durgun olarak gözlemlenmiştir. Genel değerlendirmeye tasarım etkinliği ile bakım, yönetim ve hizmet etkinliği "etkili değil" uygulama başarısı ise "orta" olarak değerlendirilmiştir (Çizelge 10).

Çizelge 10. Selway Outlet Alışveriş Merkezi'ndeki su ögesine ilişkin değerlendirmeler

Table 10. Evaluations on the water facility in Selway Outlet Shopping Center

GENEL ÖZELLİKLER			
Bulunduğu yer	Balçova		
Adı	Selway Outlet AVM		
Büyüklüğü (m ²)	35.000		
			
Su ögesi varlığı	Var ☒		Yok ☐
Su ögesinin kullanım biçimi	Süs havuzu ve yapay kesikli şelale ☒		
Su ögesinin çevresel kullanımlarla ilişkisi	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Su ögesinin çevresel etki derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin çevreden algılanma derecesi	Yüksek ☐	Orta ☐	Düşük ☒
Su ögesinin ve çevresinin kullanım yoğunluğu	Çok yoğun ☐	Orta ☒	Az yoğun ☐
SU ÖGESİNİN DİĞER DONATILAR İLE KULLANIMI			
Plastik elemanlar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitki	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
Işık gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Ses gösterileri	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Yapısal donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☒	Yeterli değil ☐
Bitkisel donatılar	Yeterli ☐	Kısmen yeterli ☐	Yeterli değil ☒
SU ÖGESİNİN TASARIM ETKİLERİ			
Görsel	Etkili ☐		Etkili değil ☒
İşitsel	Etkili ☒		Etkili değil ☐
Psikolojik	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Dokunum	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Rekreasyon	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Sirkülasyon	Etkili ☒		Etkili değil ☐
İklimsel konfor	Etkili ☐		Etkili değil ☒
Gürültü	Etkili ☐		Etkili değil ☒
SU ÖGESİNİN DUYUMSAL ETKİLERİ			
Güvenli	☐	Güvensiz	☒
Örijinal	☐	Sıradan	☒
Canlı	☐	Monoton	☒
Aktif	☐	Pasif	☒
Anlaşılır	☐	Karmaşık	☐
Düzenli	☒	Düzensiz	☐
Hareketli	☒	Durgun	☒
GENEL DEĞERLENDİRME			
Tasarım etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒
Uygulama başarısı	Başarılı ☐	Orta ☒	Başarısız ☐
Bakım, yönetim ve hizmet etkinliği	Etkin ☐	Kısmen etkin ☐	Etkin değil ☒

Balçova Kipa Alışveriş Merkezi, Balçova ilçesinde 40.000 m²'lik, Çiğli Kipa Alışveriş Merkezi, Çiğli ilçesinde 58.000m²'lik, Mavişehir Ege Park Alışveriş Merkezi, Mavişehir ilçesinde 18.000m²'lik, Balçova Ege Park Alışveriş Merkezi, Balçova ilçesinde 22.000m²'lik, Asmaçatı Alışveriş Merkezi ise Balçova ilçesinde 27.775m²'lik alanda kurulmuştur. Bu alışveriş merkezlerinin iç ve dış mekan tasarımlarında su ögesine yer verilmemiştir. Westpark Outlet Alışveriş Merkezi, Bayraklı ilçesinde yer almakta olup 70.000m²'lik alan kaplamaktadır. Alanda su ögesi içerisinde çeşitli deniz canlılarının barındığı, ücretli girilen, ayrı bir aktivite alanı olarak akvaryum bulunmaktadır. Bu sebeple belirtilen alışveriş merkezleri araştırma kapsamında değerlendirilmeye alınmamıştır.

SONUÇ

Çalışma kapsamında İzmir kentinde bulunan on altı alışveriş merkezinde su ögesi varlığı ve su ögesinin barındırdığı özellikler incelenmiştir. Bu özelliklere ilişkin kriterlerin değerlendirilmesinden elde edilen verilere göre; Agora, Ege Perla, Forum Bornova, Mavibahçe, Optimum Outlet, Palmiye, Park Bornova, Point Bornova, Selway Outlet ve İzmir Park alışveriş merkezleri olmak üzere 10 adet araştırma alanında su ögesine yer verilmiş olup Asmaçatı, Westpark Outlet, Balçova ve Çiğli Kipa, Mavişehir ve Balçova Ege Park alışveriş merkezlerinin yer aldığı 6 adet alanda su ögesi belirlenmemiştir. Bunun yanı sıra Westpark Outlet alışveriş merkezinde bulunan su ögesi, özel su altı canlılarının sergilendiği akvaryum olarak yer aldığından dolayı değerlendirmeye alınmamıştır. En geniş su ögesi alanı Point Bornova alışveriş merkezine, en küçük alan ise Palmiye alışveriş merkezine aittir. Alışveriş merkezlerinde su ögesi çoğunlukla süs havuzu şeklinde kullanılmış olup bazı alışveriş merkezlerinde su perdeleri, kaskatlı havuz ve yapay kesikli şelalelere de yer verilmiştir. Çeşitli kullanımlarla ilişkileri, etki dereceleri, algılanma dereceleri ve kullanım yoğunluğu gibi çevresel faktörlerle beraber ele alındığında süs havuzu olarak kullanılan su ögeleri arasında en başarılı örnekler, Agora, Forum Bornova ve Mavibahçe alışveriş merkezlerinde, en başarısız örnek ise Palmiye alışveriş merkezinde yer almaktadır. Su ögesinin vurgusunu ve etkisini arttıran plastik elemanlar, bitkiler,

ışık ve ses gösterileri, yapısal ve bitkisel donatılar gibi diğer donatılar ile birlikte kullanım durumları incelendiğinde en iyi etki Agora alışveriş merkezinde, en kötü ise etki ise Ege Perla ve Palmiye alışveriş merkezlerinde görülmektedir. Su ögesinin estetik ve işlevsel fonksiyonlarının tasarımda kullanım etkinliği yönünden değerlendirilmesinde en etkili örnekler Agora ve Optimum Outlet alışveriş merkezlerinde yer alırken en etkili olmayan örnekler, Ege Perla ve Palmiye alışveriş merkezlerinde yer almaktadır. Bu alışveriş merkezlerinde yer alan su ögeleri, duymusal etkileri açısından bakıldığında çoğunlukla güvensiz, sıradan, monoton ve pasif tasarımlar olarak görülmüştür. Fakat tasarımların genel olarak anlaşılabilirliği yüksek niteliktedir.

Genel bir değerlendirme yapıldığında su ögesinin tasarım etkinliği, uygulama başarısı, bakım, yönetim ve hizmet etkinliği açısından en etkin örnekler Mavibahçe, Agora ve Optimum Outlet alışveriş merkezlerinde verilmiş olup etkinliği en düşük örnekler Ege Perla, Palmiye ve Selway Outlet alışveriş merkezlerinde verilmiştir.

Tüm değerlendirme kriterleri ışığında su ögesi ve beraberinde kullanılan donatıların diğer mekanlar ile kullanım etkilerine ilişkin en başarılı tasarımlar Forum Bornova, Mavibahçe ve Agora alışveriş merkezlerinde yer almaktadır. İncelenen on altı alışveriş merkezi içerisinde yalnızca üç alışveriş merkezinin yeterli etkinliğe sahip olması, alışveriş merkezlerinin büyük çoğunluğunun genel gereksinimler dışında bireysel ve rekreasyonel gereksinimlere yeterli karşılığı veremediğini göstermektedir.

Günümüzde alışveriş merkezleri bireyler tarafından yalnızca gereksinimlerini karşılayabilecekleri mekanlar olmaktan çıkıp keyifli vakit geçirebilecekleri mekanlara dönüştüğünden dolayı bireylerin alışveriş merkezlerinde görmek istedikleri ve gereksinim duydukları kriterler artmıştır. Bu durum incelenen alışveriş merkezlerinde de görülmektedir. Tasarım ilke ve ögeleri dikkate alınarak fonksiyonel ve estetik işlevi yüksek etkin tasarımların gerçekleştirildiği alışveriş merkezleri daha fazla tercih edilirken tasarım etkinliği daha düşük olan alışveriş merkezleri daha az tercih edilmektedir. Alışveriş merkezi büyüklükleri ise su ögesi tasarımlarının etkinliğinde herhangi bir rol

KAYNAKLAR

- Aslan, B. G., Yazıcı, K. & Tahta, B. T. 2018. Kentsel doku içinde yer alan modern alışveriş merkezlerinin peyzaj tasarım kriterleri yönünden değerlendirilmesi: Manisa - Forum Magnesia ve İzmir - Optimum Outlet Alışveriş Merkezleri örneği. *Ege Üniv. Ziraat Fak. Derg.*, 2018, 55 (4):421-431. DOI: 10.20289/zfdergi.410718
- Baykan, N.M. ve Birişçi, T. 2013. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçesi Örneğinde Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı Yaklaşımıyla Xeriscape, V. Süs Bitkileri Kongresi (523-528), Yalova.
- Bekiroğlu, D. Z. 1992. Tarihsel Süreç İçerisinde Su Ögesinin Peyzaj Planlamada Kullanımı YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Cendere, A. 1998. Su Elemanlarının Kentsel Mekanlarda ve Yeşil Alanlarda Kullanımı, İstanbul Örnekleri, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Demirkol Karci, A., Yurtsev, A.A., Önaç Kalayci, A., Birişçi, T. ve True Malkoç, E., 2018. Alışveriş merkezlerinin bir kent turizm destinasyonu olarak İzmir ili örneğinde değerlendirilmesi. IWACT'18 International West Asia Congress of Tourism Research, 27 -30 Eylül 2018, Van, Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım, ISBN: 978-605-2292-64-8
- Döner, S. 2015. Kentsel alanlarda kullanılan su öğelerinin görsel kalite değerlendirmesi, Düzce Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce.
- Eckbo, G. 1950. *Landscape for Living*, F.W. Dodge Corporation.
- Erdal, Z. 2003. Su Elemanlarının Kentsel Mekanlarda Kullanımı 'İstanbul Örneği', İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Evyapan, G.A. ve Tokol, A.S. 2000. Peyzaj Tasarımı Ders Notları, ODTÜ, Ankara.
- Gülgün B. Yazıcı K., Güldiken Ö. 2013. Kapalı Alışveriş Merkezlerinde Bitkisel Tasarım. *Ziraat Mühendisliği* (360), 40-45.
- Harris, C., Dines, N.T. and Brown, K. 1998. *Time-saver standards for landscape architecture: design and construction data*, Second edition, McGraw-Hill publishing company, ISBN: 0070170274.
- Kürkçüoğlu, İ.E. 2009. Kentsel açık mekanlarda yapay su elemanı tasarım ilkelerinin mekansal algı ve çevre psikolojisi bağlamında irdelenmesi: Üsküdar Belediye Meydanı örneği, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Marcus, C. C. and Francis, C. 1990. *People Places: Design Guidelines for Urban Open Space*, Van Nostrand Reinhold.
- Moore, C. W. and Lidz, J. 1994. *Water and Architecture*, Thames & Hudson.
- Özeren, M., Kılıçaslan, Ç., Malkoç, E. ve Küçükberbaş, E.V. 2011. Açık Hava Alışveriş Merkezlerinin Tasarım Kriterleri Yönüyle Değerlendirilmesi: Forum Bornova Alışveriş ve Yaşam Merkezi Örneği. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 48 (3), 255-264.
- Rabbiosi, C. 2015. Renewing a historical legacy: Tourism, leisure shopping and urban branding in Paris. *Cities*, Vol 42, Part B, pages 195-203.
- Uzun, G. 1997. Çevre Tasarımında Su Kullanımı. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Genel Yayın No: 179, 239 s., Adana.
- Yanardağ, M.Ö. 2014. İzmir'de Turizm Yatırımlarının İhtiyaç Analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 1 (81-104), Aydın.
- Yücel, G. F. 2006. Kamusal Açık Mekanlarda Donatı Elemanlarının Kullanımı. *Ege Mimarlık Dergisi*, 4-59s.
- Özcan, Y., 1970. Peyzaj Mimarlığında Su. *Peyzaj Mimarlığı Dergisi*, Sayı 2-3-6-8.
- Sengül, E., 1995. Mimari Su İlişkisi Üzerine Bir İnceleme, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
